

WERV: ambitieuze plannen voor 2009

Groen, wonen, mobiliteit en bereikbaarheid blijven het komende jaar de belangrijkste aandachtsvelden. Dat valt te lezen in de WERV Projectagenda 2009. Er is ruim 180.000 euro beschikbaar voor de uitvoering van de geplande projecten.

Groen

Om WERV's groene hart te beschermen en te behouden is in 2008 gestart met de uitvoering van het Landschapontwikkelingsplan (LOP) Binnenveld. Nu een Binnenveldfonds een haalbare kaart lijkt (zie ook elders in deze nieuwsbrief), wordt dit in 2009 opgepakt. De opzet van het Beeldkwaliteitplan (BKP) Binnenveld is in 2008 gestart en zal in 2009 worden afgerond. WERV wil de populatie van grutto's, tureluren, Kievieten en andere weidevogels in het Binnenveld stimuleren met de hulp van de plaatselijke boeren. Dit project, dat in 2008 is voorbereid, krijgt in 2009 handen en voeten.

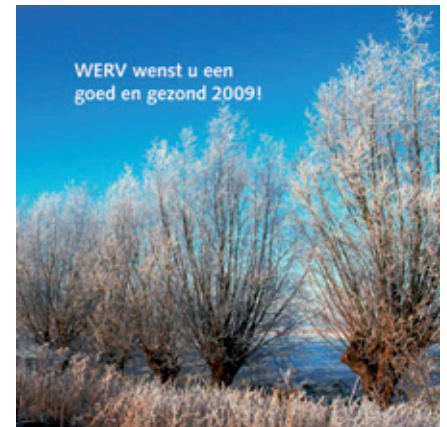
Wonen

Er is het afgelopen jaar hard gewerkt aan de ontwikkeling van één integrale Woonvisie WERV 'Samen meer dan de som der delen'. Omdat dit een ingewik-

keld proces is, krijgen projecten die direct resultaat opleveren de komende tijd prioriteit. Om starters op de woningmarkt te helpen, zal WERV een eenduidige starters- en koopgarantieregeling ontwikkelen. Ook op het gebied van de woonruimteverdeling voor speciale doelgroepen zullen de gemeenten hun samenwerking intensiveren.

Economie

WERV wil de economie in de regio stimuleren door het gebied aantrekkelijker te maken voor bedrijven en voor zowel zakelijk als particulier toerisme. Het afgelopen jaar is er veel bereikt binnen in het kader van het Economisch Actieplan 'Een WERVend Perspectief', met als speerpunten de revitalisering en ontwikkeling van bedrijventerrein, een goed gespreid voorzieningsniveau, gezamenlijk promotiemateriaal en deelname aan Regio

Businessdagen. In 2009 krijgen deze zaken opnieuw veel aandacht. Hier ligt een relatie met Food Valley als belangrijke regionale en (inter-) nationale motor voor kennisontwikkeling en innovatie.

Mobiliteit en bereikbaarheid

'No traffic, no business'. Dit thema staat in 2009 centraal. Knelpunten in het wegennet moeten in breed regionaal verband en in samenwerking met de Provincie worden aangepakt om ervoor te zorgen dat huidige knelpunten niet verplaatst maar daadwerkelijk opgelost worden. Ook een optimaal functionerend openbaar vervoer en fietsroutenetwerk blijft van groot belang voor de mobiliteit.

Kortom

Opnieuw zijn er in 2008 tastbare resultaten geboekt. Dit gebeurt met beperkte middelen en met vooral veel enthousiasme van bestuurders, ambtenaren en externe partners. Het samenwerkingsverband heeft zijn meerwaarde op veel terreinen bewezen. En in 2009 blijft WERV onverminderd ambitieus.

Verder in dit nummer: Gezamenlijke inkopen en aanbesteden • WERV-gemeenten slaan de handen ineen voor het milieu • Toekomst van de regio onder de loep tijdens levendig Ruimtedebat Herbezinning op WERV-samenwerking • In de schijnwerpers: Hans Teunisse • Grutto en wulp verlaten Binnenveld vliegensvlug • Binnenveldfonds realiseerbaar

Gezamenlijk inkopen en aanbesteden

In de samenwerking van de vier gemeenten gaat het niet alleen om beleid en projecten. Ook de gemeentelijke organisaties bundelen hun krachten. Eén van de terreinen waarop de gemeenten Wageningen, Ede, Rhenen en Veenendaal hun krachten hebben gebundeld, is dat van inkoop. Door samen te werken kan er efficiënter worden ingekocht en aanbesteed. Er wordt zo door de gemeenten flink bespaard op inkoopkosten.

De vier gemeentesecretarissen hebben in 2005 de werkgroep Gezamenlijke Inkoop ingesteld. De werkgroep heeft twee doelen:

- De uitwisseling van informatie over inkooptrajecten die lopen bij de verschillende gemeenten; hierbij wordt ook buiten de WERV-grenzen gekeken naar gemeenten die willen aanhaken bij gezamenlijke inkoop.
- Het inventariseren van alle inkooptrajecten en waar mogelijk gelijktrekken, zodat gezamenlijke aanbesteed kan worden.

Natuurlijk moet een gezamenlijk traject wel voordeel opleveren. Verhoging van efficiëntie en verlaging van de inkoopkosten zijn daarbij steekwoorden.

De werkgroep heeft inmiddels een lijst opgesteld van diensten en producten waar elke gemeente mee te maken heeft. Daarop staan onder andere schoonmaak van gemeentelijke gebouwen, kantoorartikelen, koffieautomaten, drukwerk en automatisering. Inmiddels heeft dit geresulteerd in gezamenlijke aanbesteding. Zo is in 2006 de aanbesteding van kantoorartikelen voor Wageningen, Ede, Veenendaal, Zeist en Nieuwegein afgerond. In 2007 hebben Wageningen, Ede en Renkum gezamenlijk een contract voor hun koffieautomaten afgesloten en in juni 2008 van dit jaar is begonnen met de aanbesteding van de schoonmaak voor Wageningen, Rhenen en Veenendaal.

Dit zijn grote trajecten die alle partijen veel tijd vergen, maar waarbij iedereen het erover eens is dat het de gependende tijd meer dan de moeite waard is. De contracten die uiteindelijk worden gesloten zijn niet alleen gunstig. Bovendien horen materiedeskundigen van verschillende gemeenten van elkaar hoe het werk ook anders kan worden uitgevoerd. Knelpunten kunnen worden voorgelegd aan collega's uit het vak, oplossingen worden sneller aangedragen en aan het einde van het aanbestedingstraject is een volledig kennisnetwerk opgebouwd.

WERV-gemeenten slaan de handen ineen voor het milieu

Vanaf 2009 gaan de WERV-gemeenten met elkaar samenwerken bij projecten die betrekking hebben op het milieu. Bop Epema, Secretaris van het Portefeuillehoudersoverleg (PoHo) WERV Milieu en Water, licht toe: 'Vanaf 1 januari 2010 wordt de nieuwe Wabo ingevoerd. Alle bouw-, milieu-, natuur- en monumentenvergunningen gaan dan op in één omgevingsvergunning. Deze wet betekent daarom voor alle gemeenten een ingrijpende wijziging in werkwijzen en procedures; een goed moment om intensiever te gaan samenwerken en om onze kennis met elkaar te delen.'

Psychologische barrière

'De provinciegrens was in het verleden een psychologische barrière; nu willen we meer vanuit de regio gaan denken en handelen', aldus Epema. 'Binnen het PoHo inventariseren we bij welke projecten samenwerken meerwaarde heeft. Naast de Wabo is het klimaatbeleid bij alle gemeenten een belangrijk aandachtsveld; het ligt daarom voor de hand de klimaatplannen naast elkaar te leggen. Samen kun

je de zaken efficiënter en grootser aanpakken. Denk bijvoorbeeld aan een WERV-campagne die zich richt op energiebesparing door bedrijven. We overwegen ook in te haken op de landelijke campagne *Houd de nacht donker*. Onderling kun je prima afspraken maken over waar verlichting wenselijk is en waar de lampen uit kunnen. We hebben het over concrete zaken, die ook voor de burger direct zichtbaar zijn.'

Biomassa

Epema: 'Ook meer omvangrijke projecten worden overwogen. In ons bosrijke gebied is de duurzame verwerking van snoeihout een belangrijk aandachtspunt. Afhankelijk van de hoeveelheden waar het om gaat, kunnen we binnen WERV misschien energie opwekken uit biomassa met een eigen verbrandingsinstallatie. Kortom: samen kunnen we veel meer bereiken dan ieder apart.'

Bob Epema wordt in verband met zijn vertrek vanaf februari 2009 binnen het PoHo opgevolgd door Fenna Aarts.

RuimteDebat
De Vallei

Stelling 6:
Regio De Vallei en
WERV moeten worden
samen gevoegd.

Toekomst van de regio onder de loep tijdens levendig Ruimtedebat

Op 20 november 2008 organiseerde Regio de Vallei in samenwerking met WERV, de provincie Gelderland en Stichting Food Valley een ruimtedebat. Bijna 200 raadsleden, bestuurders en ondernemers debatteerden in de Hof van Wageningen over de toekomst van het gebied dat zowel Regio de Vallei als WERV omvat.

Betrokken

Arnoud Leerling, Beleidsmakelaar en netwerker bij Regio de Vallei, kijkt met een voldaan gevoel terug op de bijeenkomst. 'De hoge opkomst geeft al aan, hoezeer dit onderwerp leeft. Raadsleden van de betrokken gemeenten hebben laten weten dat zij actief betrokken willen worden bij de ontwikkeling van een regionale visie. Ook andere stakeholders tonen engagement. We hebben contact met het VNO NCW, FOV en andere vertegenwoordigers van het bedrijfsleven over de economische belangen. Met organisaties als LTO, Stichting Vernieuwing Gelderse Vallei (SVGV) en Waterschap Vallei en Eem praten we over de ontwikkeling van het landschap. We krijgen zelfs spontaan telefoontjes van landschapsarchitecten en anderen die belangstelling hebben om mee te denken. Er is nooit eerder zo'n brede betrokkenheid geweest bij de toekomst van het gebied.'

Druk

Leerling: 'De regio voelt de druk vanuit de Randstad. In de Structuurvisie Randstad 2040 gaat het Rijk uit van een behoefte aan 500.000 extra woningen voor de Randstad tot 2040. Waar ga je die binnen de dichtbevolkte Randstad realiseren? Een lastige kwestie. Het kabinet heeft daarom naar een aantal varianten gekeken. In een van die varianten zou een deel van de nieuwbouw in onze regio moeten plaatsvinden. Die variant is losgelaten. Toch

verwachten we ook hier effecten van de ontwikkelingen in de Randstad. Daarom is het zo belangrijk dat we een heldere eigen visie ontwikkelen op de toekomst van onze regio. Alleen dan kunnen we een zinnig gesprek aangaan met rijk en provincie', aldus Leerling.

Eye-opener

Leerling vervolgt: 'Tijdens het debat was de houding tegenover de Randstad een eye-opener voor mij. Enerzijds kan het aantrekken van Randstedelingen naar het gebied positief zijn voor de regionale economie. In theorie verwelkomen we die ontwikkeling. Tegelijkertijd bleek zo'n 95% van de bestuurders en raadsleden er nu niets voor te voelen. Er leeft toch een reële angst dat we iets open zetten dat onherroepelijk is; je kunt het later nooit meer terugdraaien.'

Vorbereid

In april en mei 2009 vinden er gesprekken plaats tussen de provincies Gelderland en Overijssel en het Rijk, onder meer over de ontwikkeling van het Valleigebied binnen het kader van het Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport (MIRT). Leerling: 'Voor onze regio is het zaak, dat het gebied op de nationale agenda komt. Dat is nu nog onvoldoende het geval. WERV en Regio de Vallei kunnen daarin sturen door zelf de koers uit te zetten in de gebieds-agenda. Naar onze gesprekspartners bij de provincies

Arnoud Leerling en burgemeester Van der Knaap

en het Rijk moeten we in onze visie eenheid tonen, en daar wordt hard aan gewerkt. We mogen ons gelukkig prijzen met onze bestuurders; die zijn zich er samen van bewust dat hier een basis wordt gelegd voor vele jaren.'

Balans

Werken, wonen en mobiliteit blijven volgens Leerling speerpunten. 'Er zijn genoeg ambities. Tegelijkertijd moeten we ook reëel zijn over wat mogelijk is; als het om bedrijventerreinen gaat, dan zijn de uitbreidingsmogelijkheden toch beperkt. We moeten dus keuzes maken. Tijdens het debat was er veel belangstelling voor het gepresenteerde Masterplan voor Food Valley. Wil je je als foodregio positioneren en hier meer bedrijven naartoe halen, dan moet je het regionaal oppakken. En dus ook regionaal draagvlak creëren', aldus Leerling.

Open sfeer

'De deelnemers hebben het debat optimaal benut om in een informele en open sfeer van gedachten te wisselen', zegt Leerling. 'Dat is een goed startpunt voor de uitdaging waar we samen voor staan de komende jaren.'

Herbezinning op WERV-samenwerking

Toekomstverkenning levert verrassende resultaten op

In het najaar van 2008 heeft adviesbureau WagenaarHoes de toekomst van WERV verkend. Willen de WERV-gemeenten hun samenwerking voortzetten na 2010, als het huidige convenant afloopt? De belangrijkste conclusie van het onderzoek is, dat de bereidheid groot is, maar dat de gezamenlijke identiteit van WERV moet worden aangescherpt.

Bescherming

Hans Snijder, Ambtelijk Coördinator WERV, blikt terug: 'Oorspronkelijk lag het zwaartepunt bij de bescherming en ontwikkeling van het Binnenveld. Toen WERV in de Nota Ruimte van het Rijk als stedelijk netwerk werd aangemerkt, konden de plannen van WERV ook ambitieuzer worden onder het motto 'Samen Sterk'. Het gaat immers om een gezamenlijke verantwoordelijkheid voor het leven en werken van meer dan 225.000 inwoners'

Evaluatie

Snijder licht toe: 'We zijn binnen WERV op steeds meer terreinen gaan samenwerken, met prima resultaten. Naast het Landschap-ontwikkelingsplan (LOP), dat nu in de uitvoeringsfase zit, is er veel aandacht besteed aan economie zoals bedrijfsvestigingen, het regionale voorzieningenniveau waaronder

recreatie, een ruimere woningkeus voor woningzoekenden door dezelfde toewijzingsregels en een verbeterde verkeersontsluiting van de regio. Tegelijkertijd ontstond de behoefte aan een duidelijke richting voor onze gezamenlijke ambities na 2010.'

Identiteit

Voor het onderzoek heeft WagenaarHoes betrokkenen binnen en buiten WERV geïnterviewd, waaronder commissarissen van de koningin, wethouders, raadsleden, ambtenaren en burgemeesters. De resultaten zijn besproken met de colleges van B&W en de intergemeentelijke raadscommissie WERV. Een verrassende uitkomst was, dat de identiteit van de samenwerking onduidelijk was geworden. Snijder: 'De ontwikkelingen staan niet stil. Het belang van het Binnenveld is niet meer voor iedereen even groot als in 2001. Daar is nu beleid op gemaakt en in uitvoering.

Andere onderwerpen worden belangrijk zoals milieu, leefbaarheid en werkgelegenheid. Ook de ambities op bijvoorbeeld het gebied van samenwerking met gemeenten buiten WERV zijn niet meer eenduidig en vragen om een keuze.'

Toekomst

Snijder: 'Een bestuurlijke werkgroep formuleert de komende maanden een voorstel voor de toekomstige visie en missie van WERV. Tijdens een themabijeenkomst op 25 maart met de gemeenteraden zullen we dit voorstel informeel toetsen.

Daarna zullen we de officiële standpunten bepalen. Dat er toekomst is voor WERV is duidelijk; vanuit alle gemeenten is de betrokkenheid groot. Nu moeten we zorgen elkaar onderweg vast te houden.'

In de schijnwerpers:

Hans Teunisse, sinds september 2008 voorzitter van de Raadscommissie WERV

Waar woont u, en komt u daar ook vandaan?

Ik ben geboren en getogen in Heteren, in de Betuwe. Sinds 1988 woon ik in Wageningen, en dat bevalt prima. Ik ben trots op Wageningen. Het is een mooie kleinschalige stad, waar je als gemeenteraadslid veel direct contact met de burgers hebt.

Wat doet u in het dagelijks leven?

Ik ben getrouwd en heb drie kinderen. Twee dagen per week werk ik bij Vitens op het bedrijfsbureau, de rest van de tijd ben ik daar actief als vicevoorzitter van de Centrale Ondernemingsraad.

Waarom bent u actief in de Raadscommissie WERV?

Ik ben al sinds 2002 bij WERV betrokken en ik geloof in deze samenwerking. Vanuit mijn

jarenlange bestuurlijke activiteiten in de sportwereld en de gemeentepolitiek ben ik ervan overtuigd dat je je netwerk niet moet beperken tot je eigen stadje. Binnen WERV kunnen we ervaringen uitwisselen en van elkaar leren. Bovendien biedt WERV de mogelijkheid zaken regionaal aan te pakken. Samen staan we sterk.

Wat gaat er goed binnen WERV?

In Wageningen hebben we te maken met een grote groep mensen die in aanmerking bleek te komen voor het generaal pardon. Voor veel van die mensen hebben we binnen WERV al een vaste plek kunnen vinden om een toekomst op te bouwen. In mijn ogen een schoolvoorbeeld van een succesvolle samenwerking.

En wat kan er nog beter?

Er is regelmatig discussie over de vraag of WERV groter moet worden. Mijn advies: blijf pragmatisch. Werk met andere gemeenten samen waar dat meerwaarde heeft, maar verlies de eigen identiteit van WERV niet uit het oog.

Grutto en wulp verlaten Binnenveld vliegensvlug

WERV trekt 22 duizend euro uit voor een onderzoek naar de stand van weidevogels in het Binnenveld. Marina Karsten, projectmanager van het landschapsontwikkelingsplan voor het gebied, vertelt waarom dat nodig is.

Gaat het slecht met de weidevogels hier?

'Het Binnenveld was een van de belangrijke weidevogelgebieden in Nederland. Dat kwam door de hoge waterstanden, de bodem en het extensieve gebruik. De aantallen weidevogels en vooral ook kritische soorten als de grutto en de wulp zijn de laatste decennia echter hard achteruitgegaan. Dit heeft onder andere te maken met de lagere grondwaterstanden en de intensivering van het gebruik. Er zijn inmiddels werkgroepen voor weidevogels actief. Zij zorgen samen met agrariërs vooral voor de bescherming van de nesten. De wijze waarop de gronden beheerd worden is vaak bepalend voor de mogelijkheden

voor vogels. Het onderzoek gaat er dan ook met name om te kijken welke kansen er zijn voor de diverse soorten weidevogels in het Binnenveld, de maatregelen die agrariërs zouden kunnen nemen in hun bedrijfssysteem en vooral ook de vergoedingen die zij zouden kunnen krijgen.'

Wie gaat het onderzoek doen?

'Het CLM, Centrum voor Landbouw en Milieu, doet het onderzoek. Dit instituut heeft al lange ervaring. De telgegevens van de diverse vogelwerkgroepen die actief zijn in het Binnenveld vormen mede de basis voor het onderzoek. Ook zal er uitgebreid met agrariërs

worden gesproken over de mogelijkheden en onmogelijkheden die zij zien om meer kansen te geven aan weidevogels.'

Gaan inwoners ook vogels tellen? En hoe voorkom je eigenlijk dat je dezelfde vogel meerdere keren telt, door ze te ringen?

'Inwoners kunnen meedoen via de bestaande vogelwerkgroepen. Het is bij dit onderzoek niet zo dat inwoners gevraagd worden om in hun eigen tuin tellingen te gaan doen, zoals bijvoorbeeld gebeurt bij mussen in het stedelijk gebied. De vogelwerkgroepen hebben hun eigen methodes om ervoor te zorgen dat er geen dubbeltellingen worden gedaan, maar de weidevogels worden niet geringd.'

Wanneer verwacht u de uitkomsten?

'Wij verwachten eind dit jaar de voorstellen van het CLM te krijgen. Het gaat vooral om maatregelen die mogelijk genomen kunnen worden en de vergoedingen daarvoor. Agrariërs hoeven niet mee te doen, maar we hopen natuurlijk dat ze dat wel doen!'

Wat gaat WERV daar vervolgens mee doen?

'Als er interessante voorstellen uit komen, zal WERV zich inzetten om bij de diverse instanties en overheden financiële middelen te krijgen. Ook proberen wij een fonds voor het Binnenveld op te richten waaruit geld zou moeten komen voor voorgestelde beheersmaatregelen.'

Binnenveldfonds realiseerbaar

Een landschapfonds ten behoeve van het Binnenveld is een haalbare kaart, zo blijkt uit het in 2008 in opdracht van WERV en InnovatieNetwerk opgeleverde onderzoeksrapport 'Naar een Binnenveldfonds'.

Hans Hillebrand en Hans Hetsen

Hans Hillebrand (InnovatieNetwerk) licht toe waarom zijn organisatie bij dit project betrokken raakte: 'InnovatieNetwerk wil vernieuwingen stimuleren die kunnen helpen om de groene ruimte duurzaam te laten ontwikkelen. Een Binnenveldfonds gevormd door private middelen biedt daartoe mogelijkheden.'

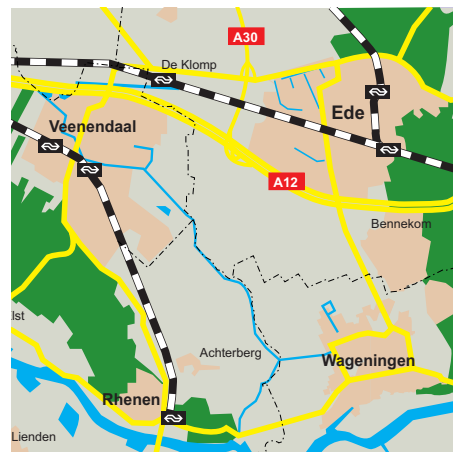
Hillebrand: 'Een landschapfonds moet het mogelijk maken het WERV Landschapsontwikkelingsplan (LOP) uit te voeren. Maar er zou meer kunnen gebeuren ten behoeve van een duurzame ontwikkeling van het Binnenveld'

Hans Hetsen, vanuit InnovatieNetwerk nauw betrokken bij het onderzoek, vult aan: 'Wil je verrommeling van het landschap voorkomen, dan moet je decennia vooruit denken en keuzes durven maken. Er zijn diverse mogelijkheden om het Binnenveld waardevoller te maken. Denk bijvoorbeeld aan verdere ontsluiting voor extensieve recreatie en dienstverlening aan recreanten.

Ook aan zorgfuncties zoals een zorgboerderij kan het Binnenveld plaats bieden. Je kunt ook inzetten op het gebruik van biomassa voor het opwekken van energie. Een Binnenveldfonds zou hier goede diensten kunnen bewijzen, maar er is dan wel flink wat ambitie nodig.'

'Het landschapfonds is alleen realiseerbaar als je de betrokkenheid van particulieren en bedrijven vergroot. Het Binnenveld moet voor WERV worden wat Central Park is voor New York: geliefd en onlosmakelijk verbonden met de regio, een centrale trekpleister. Een communicatiecampagne met bijvoorbeeld een Binnenvelddag kan daarbij helpen', aldus Hillebrand.

Hillebrand concludeert: 'Gerda Verburg (Minister van LNV) heeft de ideeën uit het rapport 'Naar een Binnenveldfonds' beloofd door het Binnenveld als een voorbeeldgebied aan te wijzen, waar het landschap via particuliere investeringen waardevoller wordt gemaakt. WERV kan dus met volle kracht vooruit.'

Het Projectbureau WERV

Het Projectbureau is het secretariaat van het bestuurlijk overleg van WERV en het coördineert de uitvoering van de projecten. Projectbureau manager Liesbeth de Jong en managementassistente Christel van Dijk zijn gehuisvest in het gemeentehuis van Rhenen.

Projectbureau WERV
Nieuwe Veenendaalseweg 75
Postbus 201
3910 AE Rhenen

T (0317) 681 797 of 681 798
E info@werv.nl

Meer informatie

WERV is geen interne aangelegenheid, maar een zaak van de vier samenwerkende gemeenten. Er wordt nadrukkelijk contact en samenwerking gezocht met andere samenwerkingsverbanden en organisaties in de regio. Wilt u actief meedenken en meepraten of informatie over bepaalde projecten, neemt u dan contact op met de ambtelijk coördinator WERV van uw gemeente.

Gemeente Wageningen

Wilma Pol (0317) 49 27 35

Gemeente Ede

Theo Neyenhuis (0318) 68 01 76

Gemeente Rhenen

Bart Brandenburg (0317) 68 16 68

Gemeente Veenendaal

Hans Snijder (0318) 53 85 41